

OBSAH

Předmluva / 9
Ediční poznámka / 17

ČÁST PRVNÍ
E. H. GOMBRICH: OD VÍDEŇSKÝCH LET
K PŘÍBĚHU UMĚNÍ / 19

ČÁST DRUHÁ
HORIZONT OČEKÁVÁNÍ / 43

Vidět a „vidět“ aneb Pacient Olivera Sackse
/ role znalostí při četbě vizuálního zobrazení / 45

Amesovy židle, na které se neposadíte
/ iluze v přírodě a v umění / 54

Elektrická kamna na uhlí, krb s umělým světlem
/ Karl R. Popper a síla perceptuálních zvyků / 65

ČÁST TŘETÍ
UMĚNÍ A VIDITELNÝ SVĚT / 75

Co líbí se mi? Co umím namalovat!
/ příroda a limity uměleckých prostředků / 79

Lev, který se podobá růži jako vejce vejci
/ pravda a stereotyp v umění / 87

Da Vinciho drolicí se zdi a Cozensovo kaňkání
/ náhoda a improvizace v umělecké tvorbě / 101

Manýrističtí svalovci, Duquesnoyovo putto a Rubensovy kypré ženy
/ skutečnost a idealizace v dějinách umění / 113

ČÁST ČTVRTÁ
OD KONCEPTUÁLNÍHO ZOBRAZENÍ
K ILUZIONISMU / 141

Od Dubuffetových krav k dětské kresbě
/ potřeba kódu a konceptuální obraz / 142

Obraz, který překoná verše Homérovy
/ narativní obraz a zrození iluzionismu / 163

Oživit biblický příběh v lidských dimenzích
/ renesance a návrat „očitého svědka“ / 174

Skutečná příroda, vržená na plátno, jaká je
/ malířství jako věda a mýtus „nevinného oka“ / 189

ČÁST PÁTÁ
KDÝŽ JE DOVEDNOST PODEZŘELÁ
ANEB PRIMITIVISMUS V UMĚNÍ / 207

O kráse a čistotě bílých stěn chrámů
/ Ciceronova definice a počátky v antice / 212

Zobrazit přesně antické mravy a zvyklosti
/ Davidovi radikální žáci a zrození pojmu „primitivní“ / 216

„Už jsem viděl dost nader a zadků...“
/ umělecká dovednost a erotické svádění / 222

Ušlechtilá prostota – tichá velikost
/ řecký ideál a Winckelmannův fyziognomický klam / 229

Od apologie středověku k radikálnímu socialismu
/ Schlegel, Ruskin, nazaréni, preraffaelité a Morris / 234

Polobůh sahající po hmotě, aby jí vdechl život
/ Goethe a obhajoba primitivního v umění / 251

Nápodoba versus dekorace
/ Pugin, Crane, Jones a gramatika ornamentu / 256

Krásné, ale zcela jiné umění
/ Hokusai a Hirošige, mistři selektivního vidění / 267

„Ty fetiše se nám líbily všem...“
/ Gauguin, Picasso, expresionisté a kmenové umění / 275

Kultura a protikultura
/ Prinzhorn, Dubuffet a hnutí CoBrA / 299

Negace negace
/ primitivismus a jeho umělecké limity / 308

Závěr / 314

Poznámky / 317

Vybraná bibliografie E. H. Gombricha / 330

Další použitá literatura / 335

Seznam vyobrazení / 339

Jmenný rejstřík / 355